

UZASADNIENIE

Powodowie M. K. i A. G. (1) wnieśli o zasądzenie od Skarbu Państwa – Zakładu Karnego w G. kwoty 30.000 złotych tytułem zadośćuczynienia z ustawowymi odsetkami od dnia wydania wyroku do dnia zapłaty. W uzasadnieniu wskazali, że przez około 1 miesiąca swędział ich ciało, wyskakiwały czerwone plamki, jak po ugryzieniu. W dniu 22 września 2014 roku zobaczyli, jak na łóżku chodzą pluskwy. Zgłosili ten fakt oddziałowemu. Obejrzała ich pielęgniarka. Kazał się oddziałowy spakować i ich przenieśli. Po dwóch dniach wrócili do tej celi, jednocześnie zaznaczyli, że nie chcą wracam do tej celi z obawy o własne zdrowie.

W piśmie z dnia 3 października 2014 roku powodowie wskazali, że insekty ponownie pogryzły ich. Wychodzą z płyt wiórowych.

Na rozprawie w dniu 4 marca 2015 roku powodowie sprecyzowali, że wnoszą o zasądzenie po 15.000 złotych.

W odpowiedzi na pozew pozwany wniósł o oddalenie powództwa w całości, oraz zasądzenie kosztów postępowania. W uzasadnieniu przyznał, że w celi powodów był problem pluskiew, lecz Zakład Karny w sposób natychmiastowy podejmował czynności związane z wykwaterowaniem powodów i dezynsekcją.

Sąd Rejonowy ustalił następujący stan faktyczny:

Powodowie we wrześniu i w październiku 2014 roku byli osadzeni w celi 247 na oddziale C2 w Zakładzie Karnym w G..

W dniu 22 września 2014 roku zgłosili funkcjonariuszowi SW fakt odnalezienia w celi insektów. Po zgłoszeniu przyszła do nich pielęgniarka i powodowie od razu zostali wykwaterowani do innej celi.

W celi 247 przeprowadzono dezynsekcje przez (...) Zakład (...), Dezynfekcji i Deratyzacji w S..

Po wykonaniu dezynsekcji wymieniono wyposażenie celi, a następnie przekwaterowano powodów.

Po około 2 tygodniach powodowi ponownie zgłosili pogryzienie.

Procedura została przeprowadzona ponownie. Po dwóch trzech dniach zostali przeniesieni do innej celi.

Dowód:

- przesłuchanie powoda M. K. w charakterze strony, k. 93 – 94
- przesłuchanie powoda A. G. (2) w charakterze strony, k. 211 – 212;
- zeznania świadka T. E., k. 109 – 110;
- zeznania świadka T. N., k. 110;
- zeznania świadka M. H., k. 194 – 195;
- zeznania świadka M. W., k. 195 – 196;

Za każdym razem po zgłoszeniu przez osadzonych problemu z insektami, wychowawca przenosi osadzonych do innej celi, zostają im wymienione sorty magazynowe, czyli materac, koc, poduszki. Następnie przyjeżdża firma zewnętrzna, która przy pomocy środka chemicznego robi opryski. Po 24 godzinach od oprysków oddziałowy otwiera celę, otwiera okno, sprząta cęla, wietrzona około 3 godziny, a następnie przychodzą osadzeni. Ta procedura jest prowadzona od 2013 roku.

Dowód:

- zeznania świadka T. E., k. 109

Pismem z dnia 3 października 2014 roku Dyrektor Zakładu Karnego wskazał, że skargę z dnia 22 września 2014 roku uznaje za nieuzasadnioną, bowiem przeprowadzono dezynsekcję.

Dowód:

- pismo z dnia 3.10.2014, k. 8

W piśmie z dnia 20 października 2014 roku Dyrektor Zakładu Karnego poinformował A. G., że cela 247 była dwukrotnie poddana dezynsekcji.

Dowód:

- pismo z dnia 20.10.2014 roku, k. 18

Sąd Rejonowy zważył, co następuje:

Powództwa nie zasługują na uwzględnienie.

Sąd Rejonowy za podstawę prawną dochodzonego roszczenia uznał przepisy dotyczące odpowiedzialności za szkodę wyrządzoną przez władzę publiczną. Stosownie do art. 417 § 1 k.c. za szkodę wyrządzoną przez niezgodne z prawem działanie lub zaniechanie przy wykonywaniu władzy publicznej ponosi odpowiedzialność Skarb Państwa lub jednostka samorządu terytorialnego lub inna osoba prawna wykonująca tę władzę z mocy prawa. W wyroku z dnia 2 października 2007 r., II CSK 269/07, LEX nr 315849 Sąd Najwyższy stwierdził natomiast iż: przesłanką odpowiedzialności odszkodowawczej na podstawie art. 417 k.c. jest szkoda w rozumieniu art. 361 § 2 k.c. Zgodnie z treścią art. 445 § 1 k.c. w związku z art. 444 k.c. sąd uprawniony jest do przyznania poszkodowanemu w sytuacji, w której doszło do uszkodzenia ciała lub rozstroju zdrowia odpowiedniej sumy tytułem zadośćuczynienia za doznaną krzywdę (zadośćuczynienie). Przesłanką wymaganą do przyjęcia odpowiedzialności deliktowej poza wystąpieniem zdarzenia jest zaistnienie szkody powstałej w jej wyniku. Przez szkodę rozumie się nie tylko szkodę majątkową, ale także i szkodę niematerialną. Kolejną przesłanką konieczną dla przyjęcia odpowiedzialności deliktowej jest także występowanie związku przyczynowego pomiędzy zdarzeniem, a szkodą. Zgodnie z teorią przyczynowości adekwatnej związek przyczynowy zachodzi tylko wtedy, gdy w zestawie wszystkich przyczyn i skutków mamy do czynienia jedynie z takimi przyczynami, które normalnie powodują określone skutki. Nie wystarczy więc stwierdzenie istnienia związku przyczynowego jako takiego, wymagane bowiem jest stwierdzenie, że chodzi o następstwo normalne.

W orzecznictwie Sądu Najwyższego podkreśla się, że związek przyczynowy jest kategorią obiektywną i należy go pojmować jako obiektywne powiązanie ze sobą zjawiska nazwanego "przyczyną" ze zjawiskiem określonym jako "skutek". Ustawodawca wprowadzając w art. 361 § 1 k.c. dla potrzeb odpowiedzialności cywilnej ograniczenie odpowiedzialności tylko za normalne (typowe, występujące zazwyczaj) następstwa działania lub zaniechania, z których szkoda wynikła, nie wprowadza pojęcia związku przyczynowego w rozumieniu prawnym, odmiennego od istniejącego w rzeczywistości. Ogranicza tylko odpowiedzialność do wskazanych w przepisie normalnych (adekwatnych) następstw. Istnienie związku przyczynowego jako zjawiska obiektywnego jest determinowane określonymi okolicznościami faktycznymi konkretnej sprawy i dlatego istnienie związku przyczynowego bada się w okolicznościach faktycznych określonej.

Jednocześnie trzeba rozważyć, czy powodowie swojego roszczenia nie wywodzili z przepisu art. 24 § 1 k.c., który stanowi, że ten, czyje dobro osobiste zostaje zagrożone cudzym działaniem, może żądać zaniechania tego działania, chyba że nie jest ono bezprawne. W razie dokonanego naruszenia może on także żądać, ażeby osoba, która dopuściła się naruszenia, dopełniła czynności potrzebnych do usunięcia jego skutków, w szczególności ażeby złożyła oświadczenie odpowiedniej treści i w odpowiedniej formie. Na zasadach przewidzianych w kodeksie może on również żądać

zadośćuczynienia pieniężnego lub zapłaty odpowiedniej sumy pieniężnej na wskazany cel społeczny. Ponadto Sąd Rejonowy wskazuje, że zgodnie z treścią art. 23 k.c. dobra osobiste człowieka, jak w szczególności zdrowie, wolność, cześć, swoboda sumienia, nazwisko lub pseudonim, wizerunek, tajemnica korespondencji, nietykalność mieszkania, twórczość naukowa, artystyczna, wynalazcza i racjonalizatorska, pozostają pod ochroną prawa cywilnego niezależnie od ochrony przewidzianej w innych przepisach.

Sąd Rejonowy wskazuje, że art. 448 k.c. stanowi, iż w razie naruszenia dobra osobistego sąd może przyznać temu, czyje dobro osobiste zostało naruszone, odpowiednią sumę tytułem zadośćuczynienia pieniężnego za doznaną krzywdę lub na jego żądanie zasądzić odpowiednią sumę pieniężną na wskazany przez niego cel społeczny, niezależnie od innych środków potrzebnych do usunięcia skutków naruszenia. Jak wskazuje się w przypadku naruszenia dóbr osobistych bezprawnym działaniem sprawcy pokrzywdzonemu przede wszystkim przysługują środki o charakterze niemajątkowym przewidziane w art. 24 k.c., a w wypadku gdy działanie naruszydźciela jest także zawinione środki o charakterze majątkowym, o których stanowi art. 448 k.c. Obydwa roszczenia mają charakter samodzielny i pokrzywdzonemu przysługuje prawo ich wyboru, lecz sądowi pozostawiona jest ocena celowości przyznania ochrony w żądanej formie, jego adekwatności do rodzaju naruszonego dobra, a przede wszystkim rozmiaru doznanej krzywdy. Przy żądaniu przyznania odpowiedniej sumy tytułem zadośćuczynienia na rzecz pokrzywdzonego podstawowym kryterium oceny sądu winien być rozmiar ujemnych następstw w sferze psychicznej pokrzywdzonego, bowiem celem przyznania ochrony w formie majątkowej jest zrekompensowanie i złagodzenie doznanej krzywdy moralnej. Z tych też względów, w ocenie Sądu Okręgowego, sąd jest zobowiązany ustalić zakres cierpień pokrzywdzonego, a przy ocenie tej przesłanki nie może abstrahować od wszystkich okoliczności towarzyszących powstaniu krzywdy. Znikomość ujemnych następstw może być podstawą oddalenia powództwa o przyznanie zadośćuczynienia na rzecz pokrzywdzonego.

Dobrami osobistymi, możliwymi do naruszenia w związku z odbywaniem kary pozbawienia wolności są godność, zdrowie oraz prawo do prywatności. Przy czym przy ocenie czy doszło do naruszenia dóbr osobistych osoby osadzonej należy mieć na względzie, że pozbawienie wolności takiej osoby trzeba postrzegać nie tylko jako karę, ale i formę w jakiej - poprzez poddanie się dolegliwościom właściwym jej wykonywaniu - skazany może zadośćuczynić za swój czyn społeczności, której reguły postępowania naruszył. Ustawodawca dostrzegł te okoliczności i w art. 67 k.k.w. wskazał, że wykonywanie kary pozbawienia wolności ma na celu wzbudzenie w skazanym woli współdziałania w kształtowaniu jego społecznie pożądanego postaw, w szczególności poczucia odpowiedzialności za swoje postępowanie, oraz potrzeby przestrzegania porządku prawnego i tym samym powstrzymania się od powrotu do przestępstwa (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 14 maja 2014 roku, VI ACa 687/13, LEX nr 1500853).

Dobra osobiste, w znaczeniu określonym wyżej, nie są tożsame z prawami i wolnościami człowieka i obywatela ani też z publicznymi prawami podmiotowymi. Prawa człowieka przynależą każdej jednostce ludzkiej, jako człowiekowi, niezależnie od tego, czy konkretny system prawny zadeklarował objęcie ich ochroną, są one bowiem przyrodzone i pierwotne w stosunku do państwa oraz sposobu jego zorganizowania. Jednostka może się na nie powoływać w relacji do państwa i jego organów, ale i w odniesieniu do innych osób. Niektóre z nich mają za przedmiot te niematerialne wartości łączące się ściśle z osobą ludzką, które zalicza się do katalogu dóbr osobistych. Prawa obywatelskie to mające źródło w prawie pozytywnym prawa człowieka, jako obywatela konkretnego państwa.

Publiczne prawa podmiotowe przysługują jednostce w relacji do Państwa i jego organów. Ich treścią jest możliwość domagania się jednostki od państwa lub innej struktury realizującej zadania publiczne za pomocą zindywidualizowanego roszczenia ściśle określonego przez obowiązujące prawo zachowania się odpowiadającego interesowi prawnemu żądającego. Można je wywodzić z umów międzynarodowych i Konstytucji, ale ich niezbędne uszczegółowienie ma miejsce w ustawach zwykłych. Prawa te nie są dobrami osobistymi, choć mogą być wykorzystane, jako instrumenty pozwalające na zapewnienie ochrony także niektórym dobrom osobistym człowieka.

Na poziom zaspokojenia przez państwo potrzeb członków tworzących tę wspólnotę wpływa przede wszystkim to, w jaki sposób sami jej członkowie wypełnią swoje obowiązki wobec niej, o czym także stanowi Konstytucja. Podstawowym obowiązkiem obywatela wobec państwa jest troska o dobro wspólne (art. 82 Konstytucji), przestrzeganie prawa

(art. 83 Konstytucji), ponoszenie ciężarów i świadczeń publicznych, w tym podatków określonych w ustawie (art. 84 Konstytucji). Niewywiązywanie się z obowiązków wobec państwa przez poszczególnych jego uczestników wpływa na zdolność państwa do wypełnienia jego zadań, w tym też na stopień, w jakim państwo może zrealizować zagwarantowane w Konstytucji, a wymienione wyżej, prawa i wolności człowieka i obywatela.

Przechodząc na grunt sprawy niniejszej wskazać trzeba, iż powodowie wnieśli o zapłatę po 15.000 złotych wskazując, że żądają odszkodowania. Niemniej jednak, w ocenie Sądu argumentacja powodów i przytoczone przez nich okoliczności faktyczne prowadzą do wniosku, że żądanie jest niewykazane. Nie wskazali jaką szkodę ewentualnie mieliby ponieść bezprawnym działaniem pozwanego, nie mówiąc już o jej wysokości. Tym samym roszczenie o odszkodowanie jest niezasadne.

Dlatego zdaniem Sądu żądanie powodów bardziej należy rozpoznać przez pryzmat przepisów o zadośćuczynieniu. Zarówno w piśmiennictwie jak i w judykaturze utrwalone jest stanowisko, zgodnie z którym przy ocenie zaistnienia naruszenia dobra osobistego należy posługiwać się kryteriami natury obiektywnej, nie zaś jedynie subiektywnymi odczuciami osoby występującej o przyznanie ochrony. Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 26 października 2001 r. (V CKN 195/01, LEX nr 53107) stwierdził, że ocena, czy cześć człowieka została zagrożona bądź naruszona, musi być dokonana przy stosowaniu kryteriów obiektywnych. Istotne jest bowiem nie subiektywne odczucie osoby żądającej ochrony prawnej, ale obiektywna reakcja opinii publicznej. Ponadto nie każdy przypadek dyskomfortu psychicznego, spowodowany bezprawnym zachowaniem się innej osoby, jest wystarczającą podstawą do poszukiwania ochrony sądowej dóbr osobistych, bowiem należy mieć na uwadze również zobiektywizowaną ocenę zewnętrzną.

Wskazać trzeba także, że zgodnie z treścią art. 6 k.c. oraz art. 232 k.p.c. ciężar udowodnienia faktu spoczywa na osobie, która z tego faktu wywodzi skutki prawne. Twierdzenie istotnej dla sprawy okoliczności powinno być udowodnione przez stronę to twierdzenie zgłaszającą. Zatem to na powodach spoczywał ciężar dowodu z zakresie wykazania przytaczanych przez siebie działań i zaniechań pozwanego, w których upatruje on naruszenia dóbr osobistych i wyrządzenia szkody. Powodowie w przedmiotowej sprawie nie sprostali jednak temu obowiązkowi, nie udowodnili oni tych okoliczności i nie przedstawili żadnych dowodów na poparcie swoich twierdzeń.

Można domniemywać, że powodowie jako naruszone wskazują dobra osobiste w postaci zdrowia, bowiem podnoszą, że zostali pogryzieni przez insekty oraz godności w związku z dyskomfortem związanych z owym pogryzieniem. Jednak nie zdołali wykazać żadnym dowodem, że w związku z zachowaniem pozwanego doszło do naruszenia tych dóbr. Nawet sam fakt pogryzienia powodów przez insekty nie powoduje, że zagrożone zostało zdrowie powodów. Trudno też mówić o naruszenia dobra osobistego poprzez fakt, że powodów swędziała skóra po ugryzieniu. Nie zostało zresztą wykazane jakie to pogryzienia miały miejsce. Z drugiej strony, fakt, że insekty w celach się pojawiały nie został zakwestionowany przez pozwanego, lecz zauważyć trzeba, że pozwany w sposób skuteczny uchylił bezprawność swojego zachowania i niezwłocznie po zgłoszeniu wdrożył właściwą procedurę. Powodowie tego nie zakwestionowali, sami przyznali, że po pierwszym zgłoszeniu zostali przekwaterowani, zaś zostało ustalone, że wymieniony został sprzęt kwaterunkowy; analogicznie było za drugim razem.

Sąd ustalił stan faktyczny na podstawie wszystkich dowodów zgromadzonych w sprawie. W istocie stan faktyczny nie był sporny, zauważyć trzeba jednakże, że powód A. G. (1) zeznawał w sposób mniej szczegółowy od współpowoda M. K.. Z przesłuchania tego ostatniego wynika, że po pierwszym zgłoszeniu bezpośrednio przeniesiono ich do innej celi, zaś po drugim po dwóch, trzech dniach. Tej wersji Sąd dał wiarę, bowiem koresponduje z pozostałymi dowodami o charakterze osobowym, w szczególności zeznaniami świadka N. i H.. Pozostałe kwestie nie były sporne i materiał dowodowy wzajemnie ze sobą koresponduje.

Mając na uwadze powyższe Sąd orzekł, jak w sentencji.

Orzeczenie o kosztach znajduje swoje uzasadnienie w art. 98 § 3 k.p.c. i Sąd zasądził od powodów na rzecz pozwanego po 120 złotych tytułem kosztów zastępstwa procesowego. Zwolnienie powodów od kosztów sądowych nie zwalnia ich od poniesienia kosztów strony przeciwnej.

ZARZĄDZENIE

1. Przewodniczący na szkoleniu i urlopie do 7 października 2015 roku;
2. Odnotować;
3. Odpis wyroku i uzasadnienia doręczyć powodowi K. z pouczeniem o apelacji i pełnomocnikowi G.,
4. Akta z pismem lub za miesiąc.

19.10.2015